

Inv. št.

1617

Sign.

12 F R 25

Národne legende

za

slovensko mladino

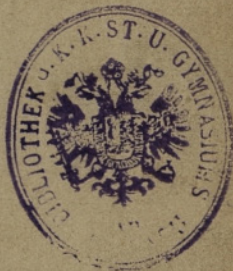

Nabral, izdal in založil

ANTON KOSI,

učitelj v Središči.

I. zvezek.

~~A 302.~~

s. 93

V Ptuj.

Natisnil V. Blanke.

1890.

8879

S6256-E

11.11.1955.

Predgovor.

Dobro znano mi je, mladi čitatelji moji, da si s prebiranjem lepih pripovednih knjižic kaj radi kratite čas; in zategadelj sem se odločil zbrati za Vas nekoliko prav mičnih pripovedstij. Tukaj v tej knjižici Vam je podajam.

V njej sicer ne najdete čudapolnih pravljic o zakletih grofih in kraljevičih, tudi ne pripovedk o strašnem zmaju in oraškem povodnem možu, nego brali boste iz nje same pobožne pripovedke — národne legende.

„Kaj pa so „legende“ morebiti zvedavo povprašate. Poslušajte tedaj, da Vam povém. Beseda „legenda“ prihaja od latinskega „legendum“ in je pomenila sprv časa (prvotno) óno berilo, katero se je ljudstvu pri božjej službi čitalo; kesnje imenovale so se tako knjige, ki so sodrževale pripovedke z življenja svétnikov, sedaj pa oznamujemo s be-

sedo „legenda“ vsako posamezno izmišljeno pripoved, ki govori o Zveličarju ali pa tudi o kakšnem svétniku ali svetnici božji, in sploh vsako pobožno pripovedko.

Národna legenda pa je tista, ki si jo národ ali ljudstvo pripoveduje. Ona prihaja že mnogo, mnogo let od ust do ust človeškega rodú; oče so jo povedali sinu, sin zopet svojim otrokom i. t. d.

Slovenska národna legenda razpravlja največ o Kristusu in sv. Petru, česar se, prebirajoč to knjižico, tudi precej prepričate.

Sv. Peter je bil velik svetnik, in Kristus imel ga je zeló rad. Ne bil bi ga drugače imenoval svojim namestnikom na zemlji, še manj mu pa ključé nebeškega kraljestva izročil. Vendar pa je imel tudi sv. Peter svoje človeške slabosti, kar nam n. pr. dogodba o petelinovem petju priča. —

Občujoč tukaj na zemlji z božjim Učenikom je sv. Peter dobro vedel, da je vse, kar je storil Gospod prav in da je za vsako izustilo in dejanje imel tudi svoj vzrok. A navzlic temu mu mnogokrat ni hotelo nič prav v glavo iti, zakaj je Zveličar ravnal tu ali tam bàš tako in ne drugače.

Božjemu Zveličarju, ki je že tudi takrat kot na zemlji bivajoč človek vedel za vsacega najskrivnejše misli, ni bilo neznano, da se je sv. Peter često na tihem hudoval nad njegovimi naredbami.

Kristus izpolnil je svetniku večkrat njegovo na tihem goječo željo, da mu je pokazal, kako slab je človeški razum ter da bi ne bilo dobro, ko bi

se vedno in povsod le Petrova volja izpolnjevala.

Nekatere v tej zbirki priobčene legende so bolj resne vsebine in nam ponujajo kak nauk za življenje; druge nam kažejo, kako si misli prosto ljudstvo nastanek te ali óne prirodine (n. pr. legenda „Kako so bučele postale.“ — „Od kod so gobe.“) in še druge so zopet zgolj smešnega ali šaljivega zadržaja.

Sprejemi torej, premila slovenska mladina, to drobno knjižico in marljivo jo čitaj. Morebiti si bodeš, prebirajoč jo, zaužila tudi toliko nedolžnega veselja kot sem si ga zaužil jaz pri nje sestavljanju. Če se nisem varal, ondaj dosegel sem ž njo popolnoma to, kar sem doseči nameraval.

Bog s Teboj!

V Središču, meseca februvarija 1890.

A. K.

Najslajši smeh.

Ko je še Gospod po zemlji hodéval ne imevši toliko prostora, da bi bil nanj naslonil svojo trudno glavo in bi se vednega potovanja vsaj nekoliko odpočiti mogel, moral si je iskati v tujih hišah svojega stanišča.

Tako potováje pride nekega dné do revne kočé. Ker se je bila že gosta tema polehla po zemlji, stopi v hišo in prosi prenočišča. „Iz srca radi ustrezemo vašej prošnji, dragi gospod,“ reče mu revna družinica, „ako ste le vajej prenašati žalost, revščino in druge nezgode, katere že dokaj časa bivajo pod našo revno streho. — Ni je bridkosti, ne žalosa, koje bi ne mogel prenašati, in ravno tam, kjer je trpljenje in bridkost, tudi najraje prebivam; saj je trpljenje edini pot, ki pelje duha v nebeške višine, k studentu vsega dobrega, k viru večnega življenja. Hišica vaša mi je po takem prav po godu in rad ostanem pri vas.“

Kmalu je stala revna, a vendar dobro narajena večerja pred Gospodom. Po večerji ga véde

gospodar v majhno pa snažno sobico, v katerej je bila postelja za Gospoda pripravljena. Pokazávši mu posteljo in želeč mu „lahko noč“ popusti samega ter se vrne zopet nazaj k svojej družini. —

Snaga in lepo vèdenje v tej hiši je zeló dopadlo Gospodu. Drugi dan zgodaj vstane in se ravna za nadaljni pot. Preden se pa poslovi reče revni družinici : „Vaša gostoljubnost mi je všeč. Okrepčali ste mi trudne ude pa si ne morem kàj, da bi vam ne dal znaka svoje srčne hvaležnosti. Izvolite si, kaj bi vam bilo najljubše in najdražje na tem svétu!“ „Oh, gospod, ni v vašej móči, da bi nam dali, kar bi nam bilo najljubše v našej revčini!“ reče žalostna soproga. „Imamo edino detice in to je bolno; morebiti mu še danes luč življenja ugasne. Ko bi se nama samó enkrat še ljubko nasmejalo preden umerje, bilo bi nama to gotovo najljubše in najdražje na tem svétu.“

„Peljita me k svojemu ljubčeku,“ reče Gospod, „tudi jaz imam otroke zeló rad in znabiti, da ustrezem vašej gorkejši želji.“ Stariši vèdejo neznanega gospoda k bolnemu detetu. Bledo in trpeče, skoraj brez vsega znaka kakega življenja v sebi, ležalo je v revnej posteljici. Pa glej čuda! Ko otrok vidi Gospoda, nasmeje se tako milo in ljubó, kakor še nikoli poprej in ubogi stariši se jokajo od veselja. — Gospodu je bilo všeč nedolžno veselje bogoljubne družinici in obljubi tudi drugim starišem jednako veselje narediti.

Iz navedene legende lahko uganeš, kaj je tvojim starišem najdražjega in najljubšega na svétu. Prizadevaj si torej, da jim bodeš delal veselje in da jih ne bodeš nikoli žalil; kajti skrb za tvoj časni in večni blagor jim je noč in dan na srcu. Oj, kako tugujejo in za tvoje ljubo zdravje dobrega nebeškega Očeta prosijo, kadar si le količkaj nevarno bolan. Cele noči prečujejo pri tvojej posteljici, strežejo ti in pomagajo, kolikor le premorejo po svojih slabih močéh; — in ti bi jih ne ljubil? Iz navédene legende se da tudi učiš, čitatelj dragi, kakó ima Bog nedolžne otroke rad usliši ljube stariše, kadar za svoje otroke molijo. Ne opusti tedaj nikoli, da bi se ne spomnil v svojej jutranjej in večernej molitvi dobrih svojih starišev, ki imajo toliko ljubezni do tebe!

(Iz „Vrtea“ 1871.)

Prevzetna kmetica.

Jezus in sv. Peter prideta potujóč po svetu do krasnega kmetskega poslopja. Na pragu stala je ravno kmetica. Sv. Peter jo pozdravi, rekoč: „Bog ti pomagaj, kmetica, Bog ti daj srečo!“

Prevzetno odgovori žena: „Kaj mi treba pomoči od Boga, kaj mi treba še večje sreče, nego jo uživam: imam polne kleti vina, polne hleve lepo rejene živine in polne žitnice silja (zrnja)!“

Nepoznana popotnika ideta dalje in sv. Peter pravi: „Gospod, dovoli, da kaznujem ošabnico z velikim betegom!“

Zveličar na to ničesar ne odgovori. —

Par dni kesnije nanesel je pôť naša popotnika zopet skozi óno vas. A tokrat ne najdeta več ne velike in lepe hiše pa tudi ne ošabne kmetice. Na pogorišču zdihovala in jokala je potrta žena -- prejšnja bogata in napuhnjena kmetica.

„Bog ti pomagaj, Bog ti daj dobro!“ pozdravi sv. Peter žalostno ženo.

„Dà, Bog mi pomagaj in sv. Marija, saj sem tudi zares pomóci potrebna, odvrne sedaj vsa po-bitá kmetica.

Pomni: Vsako prevzetnost Bog prej ali slej ostro kaznuje. — Nesreča spokori človeka ter ga stori krotkega in ponižnega.

(Zapisal A. K.)

Jezus in plevice.

Necega dne prideta Zveličar in sv. Peter do žensk, ki so prosó plele. Solnce je vsak dan takó pripekalo, da je bila zemlja od prevelike vročine že vsa razpokana. Težko je bilo delati na polju. Ko prideta do njih, povprašata jih, kakó jim gre delo od rôk. „Slabo“, odgovori prva plevica, „ker je preveč suho;“ temu pritrdé vse druge plevice.

„Mislimo pa, da bode žejna zemlja skoraj dobila potrebne mokrote, saj nam že žabe in lisice dežja obetajo.“ — „Tako“, reče Zveličar in gre dalje, „naj vam ga pa le dadó žabe in lisice.“ — Žareče solnce je pa sedaj še bolj in bolj pripekalo, dežja ni bilo dolgo, dokler niso ljudje Bogá, ki zemljo poji, zanj prosili.

(Zap. Fr. Ks. Krušić v „Vrteu“ 1885.)

Jezus in ošabni kosec.

Jezus in sv. Peter potujeta dalje in prideta do ubožne hiše. Stara ženica je sedela na pragu. Jezus jo praša: „Kje je vaše kosilo, žena?“ — „V božjih rokah,“ odgovori ona.

Kmalu potem prideta sveta popotnika do travnika, na katerem je kosec kosil travo. Jezus ga vpraša: „Kje je tvoje kosilo?“ — „Kaj vaju to briga! Nikar ne mislita, da bi ga vidva kaj dobila,“ odgovori ošabni kosec.

Ko hočeta Jezus in Peter dalje iti, ugledata pod košatim grmom koščevo kosilo. Jezus reče Petra: „Vzemi je in nesi ónej ženi, ki je nama rekla, da je njeno kosilo v božjih rokah!“

(Zap. S. v „Vrteu“ 1887.)

Jezus in sejalec.

Ko sta Jezus in sv. Peter po svetu hodila, prišla sta do moža, ki je na njivi segal.

„Kaj delaš?“ vpraša ga Jezus.

„Repo sejem“ — „Komu?“

„Sebi.“ — Jezus in sv. Peter sta šla dalje in sta našla drugega, ki je tudi sejalec.

„Kaj delaš?“ vpraša zopet Jezus.

„Repo sejem.“ — „Komu?“

„To Bog vé, kajti mnogo bode jih tukaj mimo šlo in marsikateri bode si repo zmeknil ter jo snedel.“ —

Temu drugemu sejalcu je potem toliko repe zrastle, da jo je komaj domov zvozil; a prvemu pa jedna, ali ta tako veliko, da jo je imel za — se vse leto zadosti.

(Iv. S — a v „Vrtcu“ 1883.)

Bodimo usmiljeni in odkritosrčni.

Ko sta naš božji Zveličar in sv. Peter potovala po svetu, prideta do nekega sela (vasi). Kreneta jo v gostilnico ter prosita za prenočišče. Neusmiljena gospodinja pa jima reče: „Pri nas že ne moreta ostati. V tej sobi bomo imeli veselico, a po drugod imamo polne shrambe različnega blagá. Potni ljudje pa imajo tudi radi smolaste roké in le pre-

rado se jih kaj prime.“ To rekši, pokaže jima na bližnjem gričku ubožno kočó rekoč: „Tjà gori pojedita, pri ónej hiši radi prenočujejo prosjake.“

Zveličar in sv. Peter se obrneta ter gresta naravnost poti ubožnej koči. Ko prideta tjà, poprosita za stan, katerega jima usmiljeni ljudje takój dadó. A siromašni ljudje bi tudi radi postregli popotnikoma ter začnó zbirati drobiž po hramih, da bi poslali po bokal dobrega vina v poprej omenjeno gostilnico. Ali Zveličar jim reče: „Čemu bi pošiljali v gostilnico po vina, ko ga imate samí domá?“ Ubožni gospodar grè v klet in glej! v kleti so polni sodi najboljšega vina a na policah je vse polno suhega mesa in drugih stvari za prigrizek, v kašči in skrinjah je polno žita in drugega blagá. Tudi denarjev se ne manjka. Z jedno besedo: pravi blagoslov božji se je razlil nad ubožno hišo, kjer je bilo poprej le pomanjkanje in bêda.

Ošabnej gospodinji pa je še tist večer zbolel mož in vsa živina je poginila še tisto noč. Vino iz polnih sodov je izteklo do zadnje kapljice po kleti. Tako kaznuje pravični Bog skopuhe in neusmiljene ljudi že na tem svetu.

Pri ubožnej hišni pa je ostal še dalje blagoslov božji. V sadovnjaku je bilo vse polno lepo rudečih in dišečih jabolk. Zaželel si jih je bližnji grajščak. Da bi njegovej želji ustregli, pošljejo mu jih poln košek. Ali deček, ki je nesel jabolka v grajščino, bil je hudoben. Srečal je na potu dva potna moža, ki sta ga vprašala: „Deček, kaj neseš v košku?“

„Nič!“ odgovori deček, smeje se popotnikoma ter gre dalje svojim potem. Ko pride deček v grajščino, vidi, da je prinesel prazen košek. — Grajščak se razsrdi nad jim in ga kaznuje, ker si je mislil, da se hoče deček šaliti ž njim. Ves vsramočen se vrne domóv.

Drugič pošljejo stariši drugega dečka z jabolki v grajščino. Ta je bil prijazen in odkritosrčen. Tudi ta sreča na potu dva popotnika, ki ga takisto vprašata, kakor poprešnjega. Deček jima pokaže jabolka, rekoč: „Vidita, prijatelja, lepa jabolka imamo pri nas. Vzemita si jih nekoliko. Nesem je našemu dobremu grajščaku.“ Popotnika se mu zahvalita za ponudbo ter mu obljubita blagoslov božji. Deček pride vesel v grajščino ter oddá grajščaku poln košek lepó dišečih jabolk. Grajščaku se deček takó dopade, da ga vzame za svojega, ker svojih otrók pri grajščini niso imeli. Ko se je grajščak že zeló postaral, izročil je posinovljenemu dečku grajščino, zemljišče in vse drugo blagó, kar ga je imel.

Takó deli Bog usmiljenim in odkritosrčnim otrókom svoj blagoslov.

(G. Križnik v „Vrtcu“ 1888.)

Zveličar in sv. Peter, mlatiča.

Kristus in sv. Peter prideta necega večera zeló trudna in lačna v hišo neke žene. Prosita za nekoliko jedí, da bi se okrepčala.

A žena pravi: „Kaj posebnega vama nimam dati, ker že sama nimam dosti moke: imam še sicer v skednji obilo žita, a ker ne dobôdem nikjer mlatičev, da bi mi izmlatili žito, ne morem zrnja spraviti v mlin!“

Žena je bila namreč takó skopa, da so morali mlatiči pri njej vselej glad prebijati, ker niso imeli dovolj jesti, in zato tudi zdaj mlatičev ni dobila.

Žena dá popotnikoma borno večerjo, in kadar se navečerjata, reče Zveličar ženi: „Če res nikjer ne moreš bobiti mlatičev, hočeva ti midva izmlatiti žito. Dajati nama zato ni treba družega, nego vsak dan toliko jesti, da ne bodeva gladna!“

Žena v to privoli in sv. popotnika se spravita takój drugi dan na skedenj ter se pripravita k delu.

Zveličar napravi na sredi skednja velik ogenj, naloži okoli ognja polne snope, in glej čudo! V jeden kot je letelo zrnje, v drugi pleve in v tretji prazna slama.

Ko žena vidi, da mlatiča le pri ognji sedita in nič ne delata, in da se žito takorekoč samo mlati, reče jima takój:

„Le odidita zdaj, takó si jaz tudi sama lahko omlatim žito, ne da bi vama morala jesti dajati.“

Zveličar ugasne ogenj in oba zapustita skedenj ter se podata zopet na pot. A pri odhodu reče Jezus Petru: „Le gdiva, a čez pol ure se ozri, da vidiš, kaj se bode zgodilo!“

Ko že pol ure hodita, ozré se sv. Peter in vidi hišo žene vso v plamenu. —

Takój po odhodu Zveličarja in sv. Petra si je namreč tudi žena na sredi skednja naredila ogenj, misléč, da se bode tudi njej mlatva enako posrečila, kakor prej ónima dvema.

Ali zeló se je prevarila: plamen je švigal vedno dalje in v kratkem je bila vsa hiša pogorela.

To bila je ženi zaslužena kazen za njeno skopost in lakomnost.

(A. K. v „Vrten“ 1884.)

Dvombe sv. Petra nad božjo pravičnostjo.

I.

Bil je lep poleten dan, in z neba jasnega kakor ribje oko je huđo pripekalo solnce. Nebeška popotnika Zveličar in nja zvesti spremljevalec sv. Peter prideta do velike kmetije. Težko obloženo sadno drevje, valovita polja z zeleno koruzo in rumeno pšenico so obdajala hišo.

Bilo je ob času žetve in ravno so se trije žnjači — mož, žena in kacih dvanajst let imajoč deček — pripravljali, da bi poželi lepo rodno pšenico, ki je pred hišo svoje težke klasove pripogibala, nizko k tlom. Kristus in sv. Peter vsedeta vsa trudna in shojena v senco pod črešnj. To vidéč žena, pristopi takoj k njima ter reče: „Gotovo sta siromaška popotnika, pojdiva zmenoj v hišo, dala vama bodem nekoliko krepčil, saj vém, da sta lačna in žejna!“

Popotnika si tega ne dasta dvakrat praviti, in ne dolgo potem je stala pred njima na mizi košarica črešenj, hleb kruha in več koscev suhega sira. Tudi mož in deček popustita svoje ravno pričeto delo in prideta v hišo. Med gospodarjem, gospodinjo in svetima popotnikoma vnel se je kmalu prav živahen razgovor.

„Le vzamita in krepčajta se, saj bode mo imel; letos — kakor se kaže — vsega dovolj. Na polju in povsod vse tako lepo uspeva, da je kar veselje gledati, in če nas varuje ljubi Bog toče, pridelamo izvestno to leto od vsega toliko, da imamo potem za dve leti dovolj živeža.“ Tako pripoveduje in modruje zgovorna ženica ter še z nekako zaupnim glasom dostavi: „Sicer ne nakanimo vsega sami porabiti; polovico pridelkov prodamo, da nam bode mogoče dati v mestne šole našega sinka: dečko je bistre glave in ima veselje do učenja.“ —

Dostojno se zahvalivši za vso postrežbo, zapustita naša popotnika gostoljubno hišo ter ideta dalje.

„Kaj ne, dobri in bogaboječi so ti ljudje, pri katerih sva ravnokar bila?“ povpraša med potjo sv. Peter svojega božjega tovariša. „Seveda“, reče Zveličar, „toda treba nama bode pospešiti korake; ali ne vidiš, da se zbirajo ondi na zahodu hudourni oblaki. Takój bode nevihta tukaj, le idiva, da dospêva še pravočasno do kakšne hiše!“ —

Že padajo debele kaplje na zemljo, vmez vsuje se kakor orehi velika toča; bliska se in grmi, da je grôza. Do bližnje kočë, ki je stala na hribu, dos-

pevša, ozreta se sveta môža nazaj v dolino; pa kaj vidita! Ravno nad óno kmetijo, kjer sta bila malo prej tako ljubeznivo sprejeta in dobro pogoščena, razsajala je nevihta najhuje.

„Ubogi ljudje,“ jadikuje sv. Peter, „gotovo jim bode toča vse potolkla, in kako lepo so nama bili postregli!“

„Dà, prav govoriš, Peter, toča jim bode vse pomandrala in uničila,“ odvrne na to resno Zveličar. —

Božja popotnika si posušita mokro obleko ter se podata, ker je nevihta med tem ponehala, zopet na pôt. Žalosten, toliko, da se ni jokal, šel je sv. Peter za božjim Učenikom. Gospod to zapazi in ga vpraša: „Kaj ti je vendar, da si tako otožen in ves klavérn?“

„Ah, Gospod, ne zameri zdi se mi, da ravnanje tvojega večnega Očeta ni pravično. Kako prijazno sva bila sprejeta tu-dôli v ónej hiši, in ti sam si pritrtil, da prebivajo v njej dobri in bogaboječi ljudje. In sedaj pa so kar naenkrat tako nesrečni postali. Zakaj nisi svojega Očeta prosil, da bi odvrnil nezgodo od toli ljubeznivih ljudij ter raje razlil svoj blagoslov čez nje?“

„Peter, Peter! zakaj dvomiš nad božjo modrostjo in pravičnostjo,“ ga posvari Kristus ter nadaljuje: „Ali nisi slišal, da bi dali óni stariši za novce, koje bi za preobile pridelke skupili, svojega sinka v šole?“ „Bi-li bilo to kaj napačnega?“ povpraša hitro sv. Peter. „Seveda, le poslušaj, zakaj se je moralo to

razpršiti in zaprečiti! Iz fanta, ki sva ga bila videla, postal bi kesneje enkrat velik gospod, ki bi pa bil — žalibog — še večji nasprotnik in sovražnik svete katoliške cerkve in grozoviten preganjalec kristjanov. Nesreča ta pa je povzročila, da bode iz ónega dečka samo to, kar je njegov oče, namreč pošten in pobožen kmetovalec. Oni dobri ljudje bodo pridelali letos komaj toliko živeža, kolikor jim ga bode ravno za lastne potrebe dovolj.“

„Gospod moj milostivi,“ vzklikne na to sv. Peter, „odpusti, odpusti!“

Ljubeznivo ponudi božji Sin sv. Petru svojo desnico ter pravi: „Tvoji dvomi nad božjo modrostjo in pravičnostjo so sicer grešni, vendar ne boj se, kajti moj Oče je rekel: „Blagor ubogim na duhu, kajti njih je nebeško kraljestvo!“

II.

Sveta moža ideta dalje in se razgovarjata zopet o drugih rečeh.

„Dan se je nagnil in mrači se že, treba nama bode nekje prenočišča prositi,“ pravi Zveličar.

Tik ceste je stala majhna, siromašna in že na pol podrta bajtica. Popotnika vstopita van-jo ter prosita gospodarja, ki je ravno iz hiše prišel, za stan: Mož ju prijazno sprejme in jima velí vstopiti v sobico, kjer najdeta tudi ženo z majhnim otrokom v naročji.

„O, stanita le pri nas, četudi smo sâmi siromaki ter ne premoremo mnogo, vendar pa drugega

siromaka, ki se pri nas oglasi, nikedar od hiše ne podímo!“ tako besedúje žena in povabi svoja dva gosta k večerji.

Popotnika se navečerjata ter se vležeta spat. Ko se drugo jutro vzbudita, dobôsta dober zajutrék; na to se zahvalita in se ravnata zopet za nadaljni pôt. Še prej pa kot sta odšlá, vzame Zveliçar na tihem — tako, da ga nikdo opazil ni — v zibelki spečega otroka; potem vêde Petra v klet in izpustí iz jedinega soda, ki so ga siromašni ljudje imeli, vso vino.

„Gospod in Mojster, zakaj si to storil? saj so naju vendar lepo sprejeli.“ Tako pravi ves prestrašen sv. Peter, ko sta zapustila hišo.

Zveliçar molči.

Ideta dalje in dalje in Zveliçar za nekoliko časa pravi: „Peter, ónim ljudem, pri kojih sva ravnokar prenočila, sem tudi kočo zapalil, ozri se, ravno sedaj je vsa v plamenu!“ Peter sluša in res! Plamen se je visoko kvišku vzdigoval.

Apostol je bil sedaj silno žalosten, vendar pa molči.

Prideta do velikega potoka. Ko na sredino brvi, koja je čez potok vodila, dospeta, vrže Jezus dete v vodo, da je revče utonilo.

Razsrdil se je na to svétnik nad Zveliçarjem ter drzne se z ostrimi besedami očitati mu njegovo početje, rekóč: „Čeprav si sam Sin nebeški, vendar si neusmiljenec in grôzovitnež, kar si ravnokar dovolj jasno pokazal. Tudi ti moram povedati, da me ni več volja te še dalje na tvojih potih spremljati.

Ali si tako poplašal dobroto, kojo so nama usmiljeni ljudje skazali? Vino si jim izpustil, hišo si jim užgál in jedinega otroka si jim vzel ter utopil . . .

„Ne huduj se nè nad menoj, ljubi moj Peter, ter poslušaj me“ mu prestriže na to Gospod z ljubomilim smehljajem besedo: „V sod, iz kojega sem revnim ljudem vino izpustil, padel je strup; kedor bi ga pil, bi umrl. Hiša je bila stara in bi se itak v kratkem sama podrla. Notri v steni pa je velik kup srebernjakov. Sedaj, ko bosta mož in žena steno razkopavala, našla bosta one novce ter si sèzidala za nje novo lepo hišo. Iz deteta pa, ki je ravnokar utonilo, postal bi enkrat razbojnik, ki bi na vislicah žalosten konec vzel in tako vekomaj pogubljen bil.

Védi, Peter ljubi, da je boljše tri duše v nebo pustiti, kakor pa samo dvé.

„Prav govoriš, Gospod in Učenik,“ odpusti mi, odpusti, ker sem te zopet tako zeló razžalil. Nikedar več ne bodem grešil nad tvojo in tvojega večnega Očeta modrostjo in pravičnostjo, saj je vendar to, kar storita vidva, vse prav in dobro!“ Solza obžalovanja in kesanja je zaigrala v očeh apostola in Kristus pravi: „Blagor revežem ^{u bogam} ~~na~~ duhu, kajti oni bodo kraljestvo nebeško posedli.“

(Zapisal A. K.)

Kako je sv. Peter konja podkoval.

Kristus in sv. Peter sta prišla nekoč mimo

kovačnice. Pred kovačnico sta stala dva konja; kovač ju je ravno podkával.

„Idi in podkuj tudi ti jednega konja!“ reče Sin božji sv. Petru. Peter sluša, grè in odseka konju najpred nogo, nese jo na nakovalo ter jo tam brez vse težave podkuje. Na to nese podkovano nogo zopet nazaj, pritakne jo na prejšnje mesto, in glej čudo! prijela se je zopet konjskega telesa.

Tako podkuje Peter tudi drugo, tretjo in četrto nogo. „Idiva sedaj dalje,“ reče Zveličar, ki je na strani stal in gledal Petra pri delu. Kovač se Petru zahvali, in sv. popotnika odpotujeta dalje. A nista bila še četrto ure daleč, da prisopiha kovač za njima, rekoč: „Popotnika draga, bodita tako dobra in pojdita nekoliko nazaj h kovačnici!“

„Kaj je tacega?“ vpraša začudeno Zveličar.

„Velika nesreča se mi je pripetila,“ pripoveduje kovač; „kmalu potem, ko sta vidva zapustila mojo kovačnico, pride k meni kmet ter me prosi, naj mu podkujem konja, katerega je prignal s seboj. Jaz bi mu rad pokazal, kako hitro znam konja podkovati, zatorej odsekam konju nogo kakor sem prej tebe videl,“ reče obrnivši se k sv. Petru, „potem nesem nogo na nakovalo, podkujem jo in pritisnem zopet h konjskemu telesu, ali tega se noga ni hotela prijeti.

Kmetič sedaj pri mojej kovačnici na pomoč kliče in vije roki. Prosim vaju, prav lepo prosim, pojdita nazaj in spravita nogo h konjskemu telesu!“

Kristus in sv. Peter gresta s kovačem nazaj h kovačnici in sv. Peter je pritisnil nogo zopet na njeno prejšnje mesto.

Kovač, še bolj pa kmetič, ki bi bil skoraj ob konja prišel, nista se mogla dovolj zahvaliti nepoznanima popotnikoma.

Pravijo, da ni kovač pozneje nikoli več poskušal konje tako podkavati, kakor je videl sv. Petra.

(A. K. v „Vrtcu“ 1885.)

Nepotreben strah sv. Petra.

Ko so enkrat Zveličar, sv. Peter, sv. Janez in sv. Jakob skupaj na potovanju bili, pridejo do jezera, v katerem je vse kar mrgolelo najlepših rib in ribic.

„Kako dobro bi bilo, naloviti nekaj rib, spekli bi si jih, saj smo itak od dolge hoje že vsi lačni,“ reče sv. Peter. Tudi Jakob je odobral to sproženo misel.

Kristus pa reče: „Ne svétoval bi vama tega, škoda za zgubljeni čas, ker danes ne bosta ničesar ujela.“ „Ne govori tako, Gospod, saj véš, da se ukvarjava s Petrom že od mladih nog z ribištvom in sva torej tudi spretna ribiča,“ odgovori na to sv. Jakob.

„No, pa saj lahko poskusita svojo srečo, jaz pa in Janez ostaneva medtem tu-le v senci, da se nekoliko odpočijeva.“ To bile so besede Zveličarjeve.

Gospod in Janéz ostaneta na obrežju jezera, Peter in Jakob pa vstopita v čoln, ki je bil ondu blizu ter vržeta mreže. Iztegnila sta bila večkrat mreže, toda vedno le prazne.

Še ribita nekoliko časa a zamán! vso njuno prizadevanje bilo je tokrat brez uspeha. Niti jedna ribica se ni ujela.

Žalosten se obrne sedaj Peter h kraju jezera, kjer je sedel Zveličar ter reče: „Gospod, ničesar ne moreva uloviti, stori da dobimo ribe!“

Z resnobnim obličjem odvrne na to Kristus: „Resnično, resnično ti povem, Peter, odsihdob bodeš ljudi lovil!“

Prestrašen vrže Peter mreže od sebe in zavpije: „Nak, — tega pa ne, ljudij pa nočem loviti!“

Vzel je namreč izpovedbo božjega Učenika doslovno ter mislil, — vedel je dobro, da se uresničijo Zveličarjeve besede vsakokrat — da se posehmal v njegove mreže ne bode ulovila več nobena riba, temveč: samo ljudje.

* * *

Kakor znano, govoril je božji Zveličar najraje v prilikah in podobah, katere pa je le malokedo umel. Tudi apostelu Petru se v tem obziru ni boljše godilo, kar je iz predstoječe legendice celo jasno razvidno. — Dokler ni Kristus apostolom sv. Duha iz nebes poslal, bilo je taistim marsikaj, kar je prišlo iz božjih ust, nejasno in nerazumljivo, četudi si je božji Učenik že za časa svojega bivanja med njimi pri-

zadeval, mnogo svojih naukov na raznih primernih izgledih raztolmačiti.

(Zapisal A. K.)

Sv. Peter — gôdec.

Ko sta še Zveličar in sv. Peter hodila po zemlji, prideta na svojem potovanju mimo neke krčme, iz katere sta že od daleč slišala glasen vrisk.

Zveličar je hotel mimo iti, a sv. Peter ga je silil in prosil, da bi šla nekoliko noter. A Zveličar le ni hotel, da-si sv. Peter ni nehal prositi.

„Če te tako noter vabi, idi sam, jaz te tukaj zunaj počakam,“ reče Zveličar. —

Peter grè. Ko stopi v krčmo, vse mu naproti kliče: „Dobro došel, gôdec! nu zdaj nam pa le jedno zagodi, da bodemo plesali!“ —

„Kakó bi godel, saj ne znam,“ reče začudeni Peter. Ali druhal le ne neha ter vpije nad Petrom: „Čemú pa nosiš gosli na hrbtu, če nisi godec?“

Peter se ozré preko rame, a ničesar ne zapazi. Gostje ga zmirom silijo, da naj bi godel in ker tega ne stori, začnó po njem udrihati, da je bilo joj. Komaj jim je na prosto ušél. Ves upehan priteče za božjim Mojstrom ter mu toži, kakó so mu v krčmi rekli, da ima gosli na hrbtu, da bi moral gôsti in ker ni mogel tega storiti, začêli so ga nazadnje pretepati, da jim je komaj ušél.

Zveličar se mu nasmehne, rekóč: „Vidiš Peter ljubi, ako bi bil ti mene slušal, nič žalega bi se ti ne bilo zgodilo, a ker zmerom želiš delati po svojej glavi, prejel si zdaj za svojo trmo zasluženó plačilo!“

Zveličar je namreč sv. Petru skrivaj na hrbet obesil gôslí, takó, dá so jih samo drugi videli, a sveti Peter sam jih ni videl.

(A. K. v „Vrtcu“ 1884.)

Kakó se sv. Peter nepremišljeno izdá.

Potovala sta Jezus in sv. Peter. Da nista lačna hodila, kupi Jezus kruha in sira in dá oboje sv. Petru, da naj spravi v svojo popotno torbo.

A sv. Peter je vedno za Jezusom zaostajal. Motil ga je sir v torbi tako dolgo, dokler ni vsega skrivaj pojedel. — Po daljšem potovanju trudna in lačna sedeta popoldne v senco pod košato drevo, da se odpočijeta in okrepčata. Za južino vzame sv. Peter kruh iz torbe in ga položi pred Jezusa, da ga razdelí.

„A kje je sir?“ vpraša Jezus.

„Tega ne vém, moral sem ga zgubiti,“ izgovarja se sv. Peter.

Jezus se ni hotel prepirati ž njim. Molcé razdeli kruh v polovici, jedno dá sv. Petru, a drugo obdrži sebi.

Ko sta se dovolj odpočila, odpravita se zopet na pôt.

V mesto prišedši, slišita, da je kraljevi sin zbolel in mu najučenejši zdravniki ne morejo pomagati. „Tukaj lahko kaj zasluživa,“ reče Jezus sv. Petru in oba ideta v kraljevo palačo.

Jezus ozdravi bolnika in dobi obljubljeni plačilo, katero si s sv. Petrom deli. Denar deva na tri kúpce, rekoč: „Ta del je moj, ta je tvoj, a tretji je ónega, kateri je snédel sir.“

„Jaz sem ga!“ zavpije Peter nepremišljeno in se takó izdá.

(Zap. J. Žirovnik v „Vrteu“ 1884.)

Kako je sv. Peter hotel zemlji vladati.

(Češka.)

Šel je sv. Peter poleg Zveličarja skozi gozde in loge ter besedice ni izpregovoril. Tedaj ga vpraša Gospod: „Peter, kaj tako resno premišljuješ?“ — „Oh, ljubi Mojster, prijetno je za Boga biti. Jaz bi samo dan časa rad hogóval in zemlji vladal!“ — „Kmalu se tega pokéšaš,“ odgovori božji Sin, „a bodi ti; danes ti bogúj in vladaj zemlji do solnčnega zahoda.“ — Sv. Peter je bil zadovoljen. Prišla sta k nekej vasi in ugledala praznično oblečeno kmetsko deklico, ki je gnala gosi past na bližnjo lého (trato) ter je potem v vas nazaj hitela, popustivši gosi.

„Deklica!“ kliče jo sv. Peter, zakaj puščaš gosi same tam na travi? Zakaj jih nočeš pasti?“ — „Ej, kaj vam li je na umu? Danes je pri nas proščenje,

in tudi jaz se hočem na plesu zasukniti.“ — „Kdo li bode gosí pasel, da se nobena ne zgubi?“ Peter dalje vpraša deklico. — „Danes naj jih sam dragi Bog pase!“ To izrekši je odhitéla deklica v vas, od kodar je donela vesela godba.

„Peter, ali slišal?“ vpraša Zveličar, „danes ti boguješ, zato si dolžen na gosi lepo paziti!“ Peter se je začel braniti, a naposled se je udal. Sédel je na zeleno travo in pasel. A to je bilo trudapolno delo, ker gosi niso hotele mirovati; letale so kričéč semtertja, da je bil ubogi svétnik ves poten ter poslednjič tako upéhan kakor da je deset dni potoval. A Krist je šel v vas, kjer se je dobro gostil na „proščénji.“ Ko se je za večera na lého povrnil, priteče mu sv. Peter hitro naproti in bogovanje izroči v njegove roke ter mu reče: „O Gospod, kako težko še le mora biti vesoljnemu svétu vladati, ko že čreda gosij toliko truda prizadeva!“

(S. Meglič v „Vrtcu“ 1874.)

Kakó sta Zveličar in sv. Peter na planem prenočila.

Neko noč sta morala Zveličar in sv. Peter pod milim nebom prenočiti, ker ni bilo blizu hiše, da bi prosila za prenočišče.

Sv. Peter je bil že zeló truden in ves nevoljen; Zveličar mu reče: „Ker je že noč in ker ni nobene hiše tukaj blizu, prenočila bodeva nocoj na planem

(prostem). Jaz se vležem kàr tukaj na cesto!“

To rekši vleže se Zveličar na sredo ceste, a sv. Peter se tiho spravi k grmu ob cesti ter si misli: Kakó je vendar neumen; ravno tjà se je vlegel, koder vozijo! Ker sta bila oba jako trudna, sta tudi hitro zaspala.

Po noči se pripelje voz po tistej cesti. Ko pridejo konji do Zveličarja, ustrašijo se, pobegnejo v stran ter povozijo sv. Petra, ki je ležal pod grmom. Peter začne vpiti ter na pomoč klicati. Zveličar se prebudi in vpraša: „Kaj ti je vendar, da tako vpiješ?“

„Kaj bi ne vpil, če so me konji povozili?“ odvrne mu sv. Peter.

„Kako je vendar to, da onód vozijo, kjer ni ceste?“ pravi Zveličar ter še pristavi: „Če bi bil tukaj pri meni ostal, bi te konji ne bili povozili, a ker si po svojej glavi misliš kàj boljšega izbrati, zadel te je zaslužena kazen!

(A. K. v „Vrteu“ 1884.)

**Zakaj nema volk več take močij v križu,
kakor jo je imel poprej.**

Sveti Martin je kot deček ovčice pasel. Imel je že takrat po pastirski navadi pastirsko piščalko. S to je vsaki dan od zore do mraka, zraven drugih pesmic in molitvic, Boga častil in hvalil.

Ko neko jutro ravno o solnčnem vzhodu pri studencu sedé jutranjo pesmico prepéva, pridere naen-

krat velik volk iz grmovja ter mu največjo in najlepšo ovco zagradi, zadene jo na hrbet in hajdi ž njo v les.

Sveti Martin to vidéč se jako razžalosti, posebno pa še za to, ker se je požrešni volk predrznil njega samega v pobožni pesmici motiti ter prekrotko in zvesto čredico ovčic tako óplašiti in razpódiiti.

Pravična jeza ga obide. Skoči nagloma na noge in v hipu je pri volku ter lopi ga po križu s piščalko, da se grdi volk na zemljo zgrudi. Hitro zdaj reši sv. Martin ugrabljeno ovčico, zadene jo na pleča ter jo nese nazaj, volku pa zapreti: „Poberi se v les in hrani se tam z divjo zverino, ne pa s pohlevnimi ovčicami, ki ti nič žalega ne delajo!“ —

Šel je volk v les, ali sklenil je v srcu vedno sovrašтво do ovac iz ljubezni do sladkega njihovega mesa.

Ali piščalka sv. Martina je bila tako težka, da mu je križ zdrobila. Od tistihmal nema volk več take močij v križu, kakor poprej in jo še dandanašnji ima le v prsih.

(Zap. A. Benignar.)

Kako je sraka nastala.

(Češka.)

Ko je še Jezus po zemlji potoval preoblečen v prosjaka, da bi ljudi razpoznaval, prišel je h kmetici, ki je pekla. Jezus jo poprosi malo kruha. „Ljubi mož, sedaj ga baš nemam,“ kmetica odgovori, „ker

testo še se le kvasi; pridi pozneje in spečem ti hlebček.“

Jezus je bil o nežnem čutu kmetske žene zelo razveseljen ter je na tihem testo blagoslovil, in hlebi so zelo narastli. Največi je bil tisti, katerega je kmetica Gospodu namenila, da-si je bilo poprej testo najmanjše.

A za nekoliko ur Jezus zopet pride kmetici pred vrata in jo poprosi obljubljenega kruha. Kmetica pomolivši glavo skozi vrata zakriči zmerjaje: „Ne dam nič, kruh je prevelik, sama ga hočem snesti!“ Potem jezno zaloputne vrata. A ker je bila tako lakomna in je besedo prelomila, razrdil se je Gospod in jo kaznoval. Zmerjajočo kmetico je izpremenil v belo srako, katera se je na pol sè sajami umazala, skozi dimnik letéč. Taka še vedno po drevju leta; še zmeraj je lakomna, niti zmerjanja se ni še odvadila.

(S. Meglič v „Vrtu“ 1874.)

Kako so bučele postale.

Ko sta Kristus in sv. Peter hodila po svetu, prišla sta k nekež ženi ravno, ko je vsajala pogače. Nagovori jo Kristus in vpraša: „Ali bo katera pogača moja?“ Žena je bila dobrih rok: nobenega berača ni hotela s samo besedo odpraviti. „Naj bode pa ta-le tvoja,“ pravi. Odločila mu je najmanjo, ki jo je ravno imela na loparju. Hotela je že vsaditi jo, kar povzame Kristus: „Čakaj, moram jo zaznamovati, da ne vzamem kake druge, kadar bodo pečene.“

Stopi bliže in vtakne prst vanjo.

Žena jo zdaj dene v peč; nepoznana sv. moža pa gresta v senco počivat.

Jezusova pogača je vidno rastla. Kmálu je bila večja nego vse druge. Ženi se to čudno zdi, pokesa se, ker jo je obljubila popotniku.

„E kaj,“ reče sama sebi, „saj ni, da bi morala dati to; odpravim ga z drugo. „Vendar-le škoda je, ker je tako lepo visoka.“ Grè, naredi brž drugo, potekne prst vanjo, pa jo dene v peč.

Ko so bile vse pogače pečene, poklicala je popotnika; dala je Jezusu odmenjeno pogačo, pa on je obstal, ostro pogledal ženo in rekel: „Žena to ni moja pogača, daj mi obljubljeno!“ — Žena, se je nevedno delala, tiščala vanj in trdila, da je prava, naj jo le vzame. Pa ker ga ni mogla pregovoriti, zgrabila jo je naposled jeza in udarila je Jezusa po senci. Gospod je zdaj vzel pogačo, pa ne svoje in šla sta s Petrom dalje.

Čez nekoliko časa je velel Kristus Petru: „Pogledi, pogledi, kaj mi je tu na senci, kamor me je udarila žena. Peter je pogledal in videl rano, v rani pa črvička. Dalje gredé reče Kristus drugič Petru, naj mu pogleda rano: „zeló me ščemi in šegače,“ pravi. Pogleda in kaj vidi? — Živalico, muhi podobno, ki je precej izletala na bližnjo skalo.

„Glej, Peter,“ reče Gospod na to, „ta živalica je, bučelá; delala bode vosek, brez katerega se ne bo-
de brala nobena sv. meša.“ In tako so postale bučele.

(L. Podgoriški v „Slov. Glasniku.)

Od kod je vinska trta.

Bnkrat potujeta Jezus in sv. Peter čez pašnik. Na pašniku dregala sta se dva vola. Pri tem hudem boju zgubi eden izmed nju rog. Božji Zveličar rog hitro pobere, ga spravi in sveta popotnika gresta zopet dalje.

Prideta na majhen hribček. Tukaj vtakne Zveličar rog v zemljo in sv. Peter, kateri kakor navadno, tudi tega razumel ni, vpraša božjega Mojstra, rekoč: „Čemu si vendar prej rog, ki ga je zgubil vol, vzdignil, in zakaj si ga tukaj v zemljo vtaknil?“

„Vidiš“, začne na to Zveličar, „iz tega-le roga tukaj vzrastla bode rastlina, ki bode rodila sad, katerega sok bode storil ljudi, če ga bodo nezmerno uživali, jednake neumnima voloma, ki si ju videl prej na pašnika se dregati!“ —

Iz roga je neki potem vzrastla vinska trta, katera rodi sad, čegar sok, če se čez mero uživa, stori v resnici ljudi enake neumnej živini.

(A. K. v „Popotniku“ 1884.)

Od kod so gobe.

Gospod in sv. Peter sta po svetu hodila. Nekega dne prideta vsa spehana in trudna do borne kmetske hiše, ki je stala na samoti, in prosita gospodinjo kosila.

Žena jima odgovori: „Rada bi vama postregla,

če bi imela s čim, pa nemam. Kosilo sta zamudila in zdaj res ne vém, kaj bi vama ponudila. Samo vogel črnega kruha še imam; tega vama rada dam, — in če hočeta vama prinesem k suhemu kruhu studenčne vode.“

Gospod ji reče: „Daj žena, česar premoreš, saj vidiš, da sva spehana in okrepčanja zelo potrebna.“

Na to jima velí gospodinja naj stopita v hišo; ona pa grè po kruh in mrzle vode.

Ko je postavila na mizo vrč z vodo in položila poleg vrča kruh, vzame Gospod nož ter si odreže suhega ovsenjaka. Peter pa tiho sedi in od strani gleda črnjak.

Prigrizovaje kruh ter popivši kozarec studenčne vode, vpraša Gospod Petra: „Ali si ne boš vrezal ovsenjaka?“ Peter pa odgovori ves nevoljen: „Takšnega kruha še nisem jedel, pa ga ne bom!“ Gospod na to nič ne reče.

Popotnika se odpočijeta in Gospod se malo okrepča. Prej pa kot se poslovita od gospodinje in odideta, velí Mojster svojemu spremljevalcu, naj zavije ostali kos kruha v robec, da ga dasta kakemu psú, ako ju sreča. Potem zopet potujeta svoj pôt. Gospod hodi predi, Peter pa korači za njim.

Glad je že začel svetega Petra hudo stiskati, pred očmi se mu je jelo temniti. Zdaj prideta v velik gozd in silno lačen si Peter misli: Kaj pa bi bilo, če bi vendar le poskusil kruha, saj ga še imam zavitega v robcu.

In res, Peter odlomi košček suhega ovsenjaka in ga hitro porine v usta. Gospod pa, vsega vedoč, naglo Petra nekaj povpraša. Da mu je mogel odgovoriti brž izpljune Peter grižljaj iz ust in mu odgovori.

Takó je v usta pospravil in potem izpljuval Peter ves kruh, kajti Gospod ga je vsakokrat kaj vprašal, kolikokrat je vzel košček v usta.

Kraj gozda pride popotnikoma velik pes naproti in Gospod koj zahteva od Petra kruh, rekóč, da ga hoče dati psú. A Peter ves v zadregi na pôl glasno in jecljaje reče: „Mojster, ne huduj se nad menoj, kruh sem pojedel do zadnje drobtince.“ Gospod se obrne k Petru in ga posvari, rekóč: „Peter, ne bodi preizbirčen v jedilih, ne zarotuj se brez potrebe in ne izgovarjaj se z lažjo!“ Temu pa še pristavi Mojster: „Da se ne pogubi božji dar, ljubi kruhek, katerega si izpljuval, naj se zaséje z izpljunjenimi drobtincami posebna vrsta rastlin, katere bodedo imenovali „gobe“. Od tega časa so začele gobe rasti in še rastó dandanes, posebno v jeseni, kadar je vreme deževno in ne prehladno.

(J. Koprivnik v „Popotniku“ 1884.)

Sveti Martin.

(Po pesmi „Sv. Martin“ priobčeni v Macunovem „Cvetju slovenskega pesništva“.)

Kakor znano, bil je sv. Martin vojak in sicer

pobožen mladenič zeló usmiljenega srca. — Bila je huda zima, debel sneg pokrival je zmrzlo zemljo, ostra burja je brila. Sv. Martin, ki je imel v bližnjem mestu neko opravilo, jezdi na iskrem konjiču, da se je po trdem pôtu udár podkve daleč na okrog razlegal, proti gradu, v kojem so bivali vojaki.

Topel plašč, v kojega se je jezdec vedno bolj zavijal, nič ni izdal tokrat; mrzla sapa prešinila je vse njegove úde. Kar tresel se je od mraza.

Pa glej, kedo sedi ondi za grmom na ledenej zemlji? Úbog starček v raztrganej platnenej obleki zdihuje tamkaj in prosi Boga, naj bi ga vendar enkrat rešil bêde in siromaštva ter ga vzel iz te doline solz in žalosti. Svojo suho premrlo roko steguje berač že od daleč vojaku naproti; s solznimi očmi in s hripavim glasom prosi ga miloščine. Jezdec takój ustavi konja, iztegne meč in kakor bi trenil, prereže svoj plašč na dvoje ter vrže jedno polovico revežu.*)

„Vzami, starček, in skrbno se ovij, da mraza konca ne vzameš. O kako rad bi ti dal še tudi nekaj novcev; a žalibog, žep moj je prazen, niti vinarja ne premoren!“

Solza sočútja zaigrá v očeh blagega mladeniča. Zavije sè ostalo polovico plašča život svoj in naglo oddirja od tod, da se mu starček — ki se je v prvem hipu zeló prestrašil, ne vedóč, kaj ima iztegneno orožje pómeniti — še dostojno zahvaliti utegnil ni.

*) V prejšnjih časih so nosili plašče, v kojega si je človek lahko život po večkrat ovil.

Ko Martin tako samo s polovico plašča ogrnjen do gradú prijaše, obdá ga cela tolpa tovarišev ter se začne norčevati ž njim, rekóč: „Glejte ga no, Martina, pooblaznil je, moti se mu, med potjo prodal je polovico plašča ter novce zapravil!“

Ne zméni se mladenič za te zbadljive besede svojih tovarišev, temveč poišče mirno v celici svojeji toli potrebnega počitka. Kmalu sladko zaspi. Sanjal je lepe, lepe sanje.

Prikaže se mu namreč sam Zveličar z nebeškim svitom obdan; zdi se mu, da je v rajú, in da sliši petje angeljskih korov. Strmé gleda Martin nebeško obličje; zavzame se, radosti se mu srce topi, ko zapazi, da je nebeški kralj ogrnjen z ónim koscem plašča, kojega je bil on na potu revežu podaril.

„S tem plaščem me je mladenič ogrnil,“ te besede je govoril Gospód nebeškim trumam, „zato pa bode tudi obilo plačilo prejel, ko mu poteče enkrat življenja nit, kajti: kedor siromaka sprejme in mu dobro stori, sprejel je mene in meni je dobro storil!“ —

Ta prikazen je Martina zeló razveselila in sklenil je, v prihodnje še bolj goreče služiti Bogu.

Otroci! posnemajte sv. Martina in imejte tudi vi usmiljenje in sočutje do ubožčev; plačilo za to dobôdete enkrat v nebesih!

(A. K.)

Sveti Gregor.

Givel je svoje dni priden in takó bistroumen

deček, da mu ga daleč na okoli ni bilo jednakega. Ko so dečku oče umrli, dobil je očuha, in deček ni smel v šolo hoditi, nego moral je ovce v planino na pašo goniti. Ondu je slišal, kako so ptičice pele, žabe regetale in psički lajali, in ker je bil ves nedolžen, vse to je tudi razumel. Nekoč se mu je sanjalo, da je postal velik gospod in očuh je pred njim klečal in mu nogi poljubaval.

Ko je očuh to izvedel, razsrdil se je takó, da je ukazal hlapcema, naj dečka ženeta v planino ter ga ubijeta; v dokaz, da sta povelje izvršila, naj mu prineseta oči, jezik in mezinec.

Ko so šli v planino, šel je tudi pes ž njimi. Iz žvrgolenja ptičic je nedolžni deček takoj izvedel, kaj se ž njim nameráva. Deček pové hlapcema, kaj ptičice ščebetajo ter ju prosi naj se ga usmilita in mu prizaneseta. Rekel je, naj rajši psu izkopljeta oči in izdereta jezik, a njemu naj samo mezinec odrežeta ter ga neseta hudobnemu očuhu v dokaz, da sta njegovo povelje izvršila. Hlapca sta se usmilita dečka, izkopala psu oči in iztrgala jezik, a dečku odrezala mezinec ter vse to nesla očuhu, češ, da sta njegovo povelje izvršila. Deček je odšel po svetu in je pri nekem gospodarju stopil v službo. Moral je svinje pasti in dva psa, velik in majhen sta mu pomagala. Ta dva psa si nista bila dobra, in veliki se je često repenčil nad malim ter mu očital, da ni za nobeno korist pri hiši in vendar samó dobre stvari žré, on pa, ki čuva velik zaklad, mora po večkrat gladen (lačen) spat iti. Deček, ki je umel

vse, kar se živali razgovarjajo, povedal jo to gospodarju in vsled tega sta izkopala poleg ležišča velikega psa skrit zaklad, katerega je pes čuval.

Po pravici bi moral dobiti vsak polovico izkopanega zaklada, ali deček je prepustil ves zaklad gospodarju ter ga prosil samo to, da bi mu pomagal v šolo hoditi in se kaj koristnega učiti. To je gospodar rad storil. Kadar je deček izvršil visoke šole, umrli so v Rimu papež. Ker je dečkova želja bila samo to, da postane mašnik, gnalo ga je v Rim.

Na poti v Rim prenoči v nekem mestu, kjer sta prenočevala tudi dva kardinala, ki sta šla novega papeža volit. V rečenem mestu je bila neka mlaka, v katerej so že celih dvanajst let žabe regetale in nihče ni znal, kaj to pomeni. Ko jih je deček nekaj časa poslušal, dejal je, naj drugi dan okoli mlake napravijo procesijo z monštranco brez sv. Rešnjega telesa, in žabe bodo takoj nehale regetati. Drugo jutro so res naredili obhod, katerega je vodil jeden kardinalov, in kakor ljudje okoli mlake takó so šle žabice v mlaki s procesijo. Zdajci jedna žabica pomoli kardinalu sv. hostijo, katero je djal v monštranco.

Deček, ki je umel žabji govor, povedal je ljudem, da je pred dvanajstimi leti nekdo sv. hostijo v mlako pljunil in zato so od ónega časa žabe vedno regetale in Boga častile.

Kardinala sta se modrosti tega dečka jako čudila in mislila, ko bi ta prišel v Rim, utegnili bi ga za papeža izvoliti; zatorej sta na tihem odšla v Rim.

Deček je zdaj sam šel dalje proti Rimu in prišel tjà, ko so bili že kardinali v cerkvi zbrani, da bi volili novega pāpeža. Bel golob je že letel po cerkvi, a nobenemu ni hotel sestiti na ramo, da bil pokazal kardinalom, katerega naj volijo za papeža. Ko pa deček stopi v cerkev, sede mu golob takoj na ramo in kardinali so ga izvolili za papeža, z imenom Gregor. Zavoljo tega se še zdaj slika z belim golobcem na rami. --

Njegovega očuha je zaradi njegovih grehov silno vest pekla. Šel je k izpovedi, a ni dobil odveze, nego naročilo se mu je, da mora k papežu iti na izpoved, ker samo papež ga more odvezati njegovih grehov. Šel je tedaj v Rim, skesano se izpovedal in dobil odvezo. Pri tej priliki spozna Gregor svojega očuha, pové mu, da ni kriv zločina, katerega se je izpovedal, ker deček še živi in ako želi, lahko ga še sam vidi. Klečé in nogi poljubovajoč, kakor je pred papežem navada, prosi ga očuh, naj mu pové, kje bi še videl svojega pasterka. Papež rekó: „Poglej ga, jaz sem!“ In takó so se izpolnile njegove sanje, da je očuh pred njim klečal in mu nogi poljuboval.

(J. S — a v „Vrtcu“ 1884.)

Kazalo.

	Stran.
Predgovor	3
Najslajši smeh	6
Prevzetna kmetica	8
Jezus in plevice	9
Jezus in ošabni kosec	10
Jezus in sejalec	11
Bodimo usmiljeni in odkritosrčni	11
Jezus in sv. Peter, mlatiča	13
Dvombe sv. Petra nad božjo pravičnostjo	15
Kako je sv. Peter konja podkoval	20
Nepotreben strah sv. Petra	22
Sv. Peter — gôdec	24
Kakó se sv. Peter nepremišljeno izdá	25
Kakó je sv. Peter hotel zemlji vladati	26
Kakó sta Zveličar in sv. Peter na planem prenočila	27
Zakaj nema volk več take močij v križu, kakor jo je imel poprej	28
Kako je sraka nastala	29
Ko so bučele postale	30
Od kod je vinska trta	32
Od kod so gobe	32
Sv. Martin	34
Sv. Gregor	36

